

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

ÇALIŞMA DEFTERİ

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 12

Ünite

**XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya
Millî Mücadele**

Konu

Mustafa Kemal'in Hayatı
XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti

I. Dünya Savaşı (1914-1918)
Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918)
İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

ÖN SÖZ

Bu çalışma defterinde öğrencilerimizin, öğretim süreçleri içerisinde kazandıkları bilgi ve becerilerini kullanmalarına olanak tanıyan çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle öğrencilerimiz, gelişimlerini izleme imkânı bulurken öğretmenlerimiz de bu süreçte onlara etkili dönütler verme ve öğrencilerinin bilişsel gelişimini farklı düzeylerde takip etme imkânı bulmuş olacaktır. Bu bakımdan defterde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarının tümüne yönelik çıktıların gözlemlenebilmesine imkân tanıyacak şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterlerinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle öğrencilerin keyifli vakitler geçirmelerini sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle öğrenciler kendi öz değerlendirmelerini yapabilecek ve eksik oldukları konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaktır.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış ve denetimden geçmiş olan bu çalışma defterleriyle öğrenci ve öğretmenlerimize katkı sunmayı amaçlamaktayız.

Hatırlıyor muyum?

Aşağıda yer alan bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Mustafa Kemal eğitim hayatına annesi Zübeyde Hanım'ın ısrarı üzerine ilk olarak Mahalle Mektebinde başladı. Kısa süre sonra babası Ali Rıza Efendi tarafından buradan alınıp daha modern bir eğitim veren Şemsi Efendi İlkokuluna kaydettirildi.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

2

Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Şam'daki 5. Ordu, ilk katıldığı savaş ise Trablus-garp Savaşı'dır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

3

9 Haziran 1908 tarihinde İngiltere Kralı VII. Edward ile Rus Çarı II. Nikolay'ın Reval'de Makedonya ve Boğazlar konusunda görüşmeleri ve Osmanlı aleyhine kararlar almaları İttihat ve Terakki Cemiyetini harekete geçirdi. Cemiyet, padişahı meşrutiyeti ilan etmeye zorlamak için Manastır'da isyan başlattı. İsyanın İstanbul'a yayılmasından endişe duyan Padişah II. Abdülhamit meşrutiyeti tekrar ilan etmek zorunda kaldı.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

4

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı içerisinde pek çok cephede mücadele etmiştir. Bunlardan Kafkas ve Kanal Cepheleri taarruz cepheleri; Çanakkale, Irak, Suriye-Filistin ve Hicaz-Yemen Cepheleri savunma cepheleri; Galiçya, Makedonya ve Romanya Cepheleri ise müttefiklere yardım amacıyla açılan cephelerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

5

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı içerisinde Kafkas Cephesi'nde büyük kayıplar verdi. Başkumandan Vekili Enver Paşa komutasındaki Osmanlı Ordusunun büyük bir kısmı Sarıkamış Harekâtı sırasında Allahuekber Dağları'nı aşmaya çalışırken iklim şartları nedeniyle donarak şehit oldu.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

6

İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Cephesi'nde Türk ordu ve donanmalarına karşı başarısız olmaları Rusya'da Bolşevik İhtilali'nin çıkmasında etkili oldu. Fiilen savaştan çekilen Rusya, 3 Mart 1918'de Brest Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak resmen I. Dünya Savaşı'ndan ayrıldı.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

7

Bir ateşkes antlaşması olarak imzalanan Mondros, maddeleri itibariyle Osmanlı Devleti'ni fiilen yıkan bir nihai antlaşma niteliğindedir. Osmanlı ordusunun terhis edilmesi, silah ve cephanelerine el konulması devletin savunma gücünü ortadan kaldırıyordu. Haberleşmenin, Toros Tünellerinin, demir ve deniz yollarının İtilaf Devletleri'nin kontrolüne geçmesi ile de yapılacak işgallere karşı direniş hareketleri engellenmeye çalışılmıştı.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

8

Paris Barış Konferansı'nda Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti'nin kurulması ile İzmir ve çevresinin Yunanistan'a verilmesi kabul edildi.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

9

Paris Barış Konferansı'nda Wilson ilkelerine ters düşmek istemeyen İngiltere ve Fransa sömürgecilik yerine "manda ve himaye"; savaş tazminatı yerine ise "savaş onarımı" adıyla amaçlarını gerçekleştirmekten vazgeçmemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

10

Paris Barış Konferansı'nda yenilen devletlerle antlaşma imzalayan İtilaf devletleri, Osmanlı toprakları konusunda aralarında yaşadıkları anlaşmazlık nedeniyle Osmanlı Devleti ile bir antlaşma yapamamışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

11

13 Kasım 1918'de İtilaf Devletleri 100 gemilik donanma ile İstanbul'u işgal ettiler. Aynı gün İstanbul'a dönen Mustafa Kemal "Geldikleri gibi giderler." sözüyle işgale karşı tepkisini gösterdi.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

12

İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesi, manda ve himaye kılıfıyla hareket eden İtilaf devletlerinin gerçek yüzlerinin Anadolu halkı tarafından görülmesini sağlamıştır. Bu durum başta Batı Anadolu olmak üzere tüm işgal bölgelerinde düşmana karşı Kuvay-ı Milliye birliklerinin kurulmasına neden olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

13

İzmir işgalini araştıran Amiral Bristol'un hazırladığı rapor Millî Mücadele'nin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belgedir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

14

İşgallere karşı ilk direniş hareketi Hatay'ın Dört Yol ilçesinde Fransızlara karşı yapıldı.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

15

Pontus Rum Cemiyeti Samsun merkez olmak üzere Sinop'tan Batum'a kadar olan bölgede Trabzon Rum Devleti'ni yeniden kurmayı amaçlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

16

İngiliz Muhipleri Cemiyeti ve Wilson İlkeleri Cemiyeti, kurtuluşu savaşarak kazanmak yerine başka bir devletin manda ve himayesine girmekte görenler tarafından kurulmuşlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

17

Havza Genelgesi ile Mustafa Kemal, işgallere karşı miting ve gösteriler yapılmasını istemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

18

Amasya Genelgesi'nde Millî Mücadele'nin amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

19

Amasya Genelgesi Mustafa Kemal, Ali Fuat Paşa (Cebesoy) ve Refet Paşa (Bele) tarafından hazırlanmış; Erzurum'da bulunan 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir'in ve Konya'daki Yıldırım Kitaları Müfettişi Cemal Paşa'nın da onayları alınmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

20

Erzurum Kongresi'nde ilk defa millî sınırlardan bahsedilmiş, geçici bir hükümet kurulması gündeme gelmiş ve 9 kişilik Temsil Heyeti seçilerek başkanlığına Mustafa Kemal Paşa seçilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

21

Manda ve himaye fikri ilk kez Erzurum Kongresi'nde, kesin olarak da Sivas Kongresi'nde reddedilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

22

Sivas Kongresi'nde bütün cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

44-35

Çok iyisin.

PUAN

34-29

Daha çok çalışmalısın.

PUAN

28-0

Konuyu yeniden çalışmalısın.

TOPLAM PUANINIZ

1 - 22 Arası maddeler
için karekodu okutun

Eşleştirme

Kutucukların içindeki açıklamaları sayfanın sağ tarafında yer alan tablonun içindeki kavramla eşleştirip uygun gelen harfleri kutucukların yanındaki yuvarlağın içine yazınız.

1	Trakya, İstanbul, Marmara Bölgesi ve Batı Anadolu'yu Yunanistan'a bağlayarak Büyük Bizans'ı yeniden diriltme düşüncesi.	METROPOLİT	A
2	Hükümdarlıkla yönetilen bir ülkede anayasalı parlamentolu yönetim.	MONROE DOKTRİNİ	B
3	ABD'nin, Avrupa'nın kendi kıtasına karışmaması, buna karşılık kendisinin de Avrupa sorunları ve diplomasisinden uzak durması yani kıtasına kapanarak yalnızlık politikasını benimsediği düşüncesi.	ENVER PAŞA	C
4	Ortodokslarda patrikten sonra gelen ve bir bölgenin din işlerine başkanlık eden din adamı.	HALİDE EDİP	Ç
5	Bir devletin bir anlaşmaya bağlı olarak başka devletlere tanıdığı siyasi, iktisadi ve sosyal ayrıcalıklar.	KARA FATMA	D
6	Hukuk-u Beşer gazetesi yazarıdır. Gerçek adı Osman Nevres'tir. İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesine karşı "ilk kurşunu" atarak Millî Mücadele'nin fitilini ateşlemiştir.	MEGALİ İDEA	E
7	İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelenlerindendir. Edirne Fatihî olarak bilinir. Bab-ı Âli Baskını ile İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin ülke yönetimini ele geçirmesinde etkili olmuştur. Almanya ile kurduğu ilişkiler sonrası Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesinde etkili olmuş, savaş sırasında Harbiye Nazırı ve Başkumandan vekili olarak görev yapmıştır.	HASAN TAHSİN	F
8	Subay olan eşi Derviş Bey'in Sarıkamış'ta şehit olması üzerine Millî Mücadele'ye katıldı. Batı Cephesi'nde birçok yerde görev yaptı. Millî Mücadele sonunda üstteğmen rütbesiyle emekli oldu. "Ben para için savaşmadım." diyerek emekli maaşını kabul etmedi ve Kızılay'a bağışladı.	MEŞRUTİYET	G
9	İşgallere karşı İstanbul'da millî ruhu uyandıran mitingler düzenledi. Millî Mücadele'de büyük yararlılıklar gösterdi. Sivil olmasına rağmen onbaşı rütbesini aldı. Anadolu Ajansı'nın kurulmasında çok önemli katkılar sağladı. Ateşten Gömlek ve Sinekli Bakkal gibi çok önemli eserleri bulunmaktadır.	SEYİT ONBAŞI	H
10	Çanakkale Boğazı'nı geçmek isteyen müttefik donanmalarının geçişini engelleyerek savaşın kaderini değiştirmiştir. Görev yaptığı Rumeli Mecidiye Tabyası'nda 215 kilogram ağırlığındaki top mermisini sırtına alarak top yuvasına yerleştiren ve boğazı geçmek üzere olan İngiliz Ocean gemisini dümen kısmından vurarak müttefik donanmasının geri dönmesini sağlayan kahramandır.	KAPİTÜLASYON	I

Boşluk Doldurma

Aşağıda karışık olarak verilen kelimeleri metinde uygun olan boşluklara yazınız.

Selanik	Suriye - Filistin Cephesi	II. Abdülhamit	Romanya	Musul
Fahrettin Paşa	Kazım Karabekir	Anafartalar Kahramanı	Balıkesir	Triyanon
Londra Antlaşması	Mahmut Şevket Paşa	Halil Paşa	General Harbord	V. Murat
Wilson Prensipleri Cemiyeti	Sırbistan	Teali İslam	Manastır	Rauf Orbay
Arnavutluk	Erzurum	Cumalı Ordugâhı	Mehmet Reşat	İngiltere

- Osmanlı Devleti I. Balkan Savaşı'nda Yunanistan, Bulgaristan, ... ve Karadağ ile savaştı.
- Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı içerisinde görev yaptığı son cephe ..... dir.
- ..... Medine'yi İngilizlere ve Araplara karşı 72 gün boyunca savunmuştur.
- Mustafa Kemal çok kitap okumakla beraber fırsat buldukça kitap da yazmıştır. Mustafa Kemal'in kaleme almış olduğu ve askerlikle ilgili birikimlerini aktardığı eserlerden biride..... dir.
- Makedonya'nın en önemli liman kenti olan ....., farklı dine mensup pek çok insanın bir araya gelebildiği, kültür ve sanatta gelişmiş bir şehirdi.
- Osmanlı Devleti Kanal Cephesi'nde ..... ile savaşımıştır.
- 31 Mart Vak'ası ile ..... tahtan indirilmiş yerine ..... tahta çıkarılmıştır.
- Mustafa Kemal'i Erzurum'da 15. Kolordu komutanı ..... karşılamıştır.
- ..... Kongresi toplanış bakımından bölgesel, aldığı kararlar bakımından millidir.
- I. Balkan Savaşı.....ile sona ermiştir.
- Mondros Mütarekesi sonrası İngiltere 3 Kasım 1918'de ..... 'u işgal etti.
- ..... Ermenilerin iddialarını araştırmak üzere ABD Başkanı Wilson tarafından Anadolu'ya gönderilmiştir.
- ..... Cemiyeti işgallerden kurtulmanın çaresini hilafet ve saltanatı güçlendirmekte görmektedir.
- Üyeleri arasında Halide Edip, Ahmet Emin ve Refik Halit gibi önemli aydınların olduğu, kurtuluşu Amerikan mandasında arayan cemiyet ..... 'dir.
- Mustafa Kemal'e Çanakkale Cephesi'ndeki başarılarından ötürü ..... ünvanı verilmiştir.
- Mondros Mütarekesi'ni Osmanlı Devleti adına ..... imzalamıştır.
- I. Dünya Savaşı sonrasında İtilaf Devletleri ile Macaristan arasında ..... Antlaşması imzalanmıştır.
- Kafkas İslam Ordusu 15 Eylül 1918'de 18. Kafkas İslam Ordusu 15 Eylül 1918'de ..... Komutasında Bakü'ye girdi.
- 31 Mart isyanını bastıran Hareket Ordusu'nun komutanlığını ..... yapmıştır.
- I. Balkan Savaşı'na katılmayıp II. Balkan Savaşı'na katılan devlet ..... 'dır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1

Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı işgal eden İtalya üzerine bir ordu gönderdi. Ancak Mısır'da bulunan İngiltere ordunun Trablusgarp'a geçmesine izin vermedi. Bu sefer Osmanlı donanması Akdeniz'e açıldı fakat İtalyan donanması tarafından geri püskürtüldü. Tek çare Trablusgarp'ın kendi kendini savunmasıydı. Bunun için mücadeleyi başlatacak kişilere ihtiyaç vardı.

Metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İngiltere İtalya'yı desteklemektedir.
- B) İtalya sömürgeci bir devlettir.
- C) Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı kurtarmakta zorlanmaktadır.
- D) Trablusgarp halkının İtalya ile bir savaşa hazırlanması gerekmektedir.
- E) Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı kaybettiğini kabullenmiştir.

2

Balkan Savaşları öncesi

Balkan Savaşları sonrası

Balkan Savaşları'nın öncesi ve sonrasına ait haritalar incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Balkan topraklarında Türk azınlığı sorunu ortaya çıkmıştır.
- B) Osmanlı Devleti'nin sınırları daralmıştır.
- C) Rusya'nın izlediği Panславizm politikası etkili olmuştur.
- D) İttihat ve Terakki Cemiyeti güç kaybetmiştir.
- E) Osmanlı Devleti prestij kaybına uğramıştır.

3

Osmanlı Devleti'nde çeşitli fikirler ortaya atılmıştır. Bu fikirlerden; Osmanlıcılık akımı; dil, din ve etnik farklılıkları gözetmeksizin devletin sınırları içerisinde yaşayan bütün toplumları bir arada tutarak bir Osmanlı milleti yaratma amacını taşımaktaydı. Osmanlıcılık, Balkan milletlerinin isyan edip Osmanlı Devleti'nden ayrılmasıyla geçerliliğini yitirmiştir. Hangi millettten olursa olsun bütün Müslümanları halifenin etrafında toplamayı amaçlayan İslamcılık fikri de Araplar gibi Müslüman milletlerin bağımsız devlet kurmak istemeleriyle önemini kaybetmiştir. Osmanlıcılık ve İslamcılık fikirlerinin devletin dağılmasını önlemek konusunda geçerliliğini yitirmesiyle Türkçülük fikri önem kazanmıştır. Bu akımın savunucuları, Türkleri milli bir duygu etrafında birleştirmeyi amaçlamıştır. Türkçülük fikri Milli Mücadele'nin başarıya ulaşmasındaki en önemli faktörlerdendir. Batıcılık ise Batı'nın siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel görüşlerine uygun bir devlet anlayışını savunur.

Bu fikir akımlarını benimseyenlerin ortak özelliği nedir? sorusuna cevap veren öğrencilerden;

- Melih; Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak,
- Miray; Fetihleri yeniden başlatmak,
- Mine: Sınırların güvenliğini sağlayarak göçleri durdurmak,
- İlkin: Batı'nın bilimsel ve teknik gelişmelerini örnek almak,
- Atlas: Avrupalı Devletlerin bu fikir akımlarına yönelmesi sağlamak,

Şeklinde cevap vermiştir.

Öğrencilerden hangisinin çıkarımı sorunun cevabı olabilir?

- A) Melih'in
- B) Mine'nin
- C) İlkin'in
- D) Miray'ın
- E) Atlas'ın

4

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler haritası

Haritaya göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. topraklarını savunmak zorunda kalığı,
- II. Balkan coğrafyasını savaş sırasında kaybettiği,
- III. kendi sınırları dışında da savaştığı,
- IV. sadece karada mücadele ettiği

yorumlarından hangileri savunulabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız IV
D) I ve II   E) I ve III

5

Wilson İlkeleri'nin bazı maddeleri şunlardır:

- I. Galip devletler mağlup devletlerden toprak ya da savaş tazminatı almayacak.
- II. Ülkelerin silahsızlanmalarını sağlayacak karşılıklı güvenceler verilecek.
- III. Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerinde Osmanlı egemenliği sağlanacak, Türklerin çoğunlukta olmadığı bölgelerde ise buradaki milletlerin kendi kendini yönetme hakkı olacak.
- IV. Devletlerarası barışı sağlamak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kurulacak.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Birinci Dünya Savaşı'na katılan devletlerin savaş sonrası uymaları gereken kurallar tespit edilmiştir.
- B) Osmanlı topraklarında nüfus çoğunluğa dayalı iddiaların ortaya atılmasına ortam hazırlamıştır.
- C) Savaşın getirdiği ekonomik kayıpların yenik devletler tarafından karşılanması kabul edilmiştir.
- D) Yeni bir savaşın çıkmaması için silahsızlanma yolunda adım atılması istenmiştir.
- E) Dünya barışının temini için uluslar arası bir teşkilata ihtiyaç duyulmuştur.

6

Erzurum Kongresi'nin aşağıdaki maddelerinden hangisi ulusal bağımsızlığın koşulsuz olarak gerçekleştirilmesine karar verildiğini gösterir?

- A) Manda ve himaye kabul olunamaz.
- B) Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı millet topyekün kendisini savunacak ve direnecektir.
- C) Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür bölünemez.
- D) Kuvay-ı Milliye'yi etkin ve millî iradeyi egemen kılmak esastır.
- E) Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal denge-mizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

7

Mondros Ateşkes Anlaşması'nın bazı maddeleri şunlardır:

- I. Osmanlı ordusu terhis edilecek.
- II. Osmanlılar, ellerindeki tutsakları serbest bırakacak, Türk tutsaklar ise İtilaf Devletlerinin elinde kalacak.
- III. İtilaf Devletleri, kendi güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa herhangi bir stratejik bölgeyi işgal hakkına sahip olacak.
- IV. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki altı ilde herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri işgal etme hakkına sahip olacak.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İşgaller karşısında uluslar arası kamuoyunda oluşabilecek tepkilere önlem alınmıştır.
- B) Türklerin çoğunlukta olduğu bölgeler Osmanlı yönetimi altında kalacaktır.
- C) Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurulması planlanmaktadır.
- D) Antlaşmada karşılıklılık ilkesine uyulmamıştır.
- E) İşgallere karşı Osmanlı Devleti'nin savunma gücü yok edilmiştir.

8

- I. Kongrenin başkanlığı konusu
- II. Manda ve himaye
- III. Ali Galip Olayı
- IV. Bölgesel hareket eden milli cemiyetler tek çatı altında birleştirilmiştir.

Sivas Kongresi sırasında yaşanan bu gelişmeler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bazı kişiler Mustafa Kemal'in kongre başkanı olmasına karşı çıkmışlardır.
- B) Sivas Kongresi'nin toplanması engellenmeye çalışılmıştır.
- C) Kurtuluşu savaş dışında arayanlar vardır.
- D) Kongrede ülkenin geleceği ile ilgili konular görüşülmüştür.
- E) Yaşanan gelişmeler kongrenin amacına ulaşmasını engellemiştir.

Aşağıda verilen soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

SADE BİR CEVAP...

"Ben, memleket ve milleti düştüğü felâketten çıkarabileceğim inancıyla Anadolu'ya geçtiğim ve amacın gerektirdiği teşebbüslere girdiğim zaman cebimde, emrimde beş para olmadığını söyleyebilirim. Fakat, parasızlık benim milletle beraber atmaya muvaffak olduğum hedefe yönelik adımları durdurmaya değil, zerre kadar azaltmaya dahi sebep teşkil edememiştir. Yürüdük, muvaffak olduk; yürüdükçe, muvaffak oldukça maddî güçlükler, kendiliğinden ortadan kalktı. Ankara'da, mukaddes topraklarımızı her taraftan sarmış ve fiilen işgal etmiş düşman ordularını, bu mukaddes topraklardan atmak imkânından bahsettiğim zaman bana, en şuurlu, ileri görüşlü oldukları iddia olunan kimseler, bütün bu teşebbüslerin paraya bağlı olduğundan bahsediyor ve "Ne kadar paran vardır?" veya "Nereden, nasıl para bulabilirsin?" gibi sualler soruyorlardı. Benim verdiğim cevap şu idi: "Türk milleti kendi hayat ve kurtuluşuna yönelmiş olduğuna kanaat edeceği teşebbüsleri başarabilecek bir kudrete maliktir. Bu teşebbüsün ciddiyetine kanaati halinde onun gerektirdiği kadar servet kaynağını, işe girenlerin emrine hazır hale koyar". Bu dediklerim, sözden işe geçmiş hakikatler değil midir? Bu noktada hemen şunu da ilâve edeyim ki, Ankara'da ilk millî hükûmet kurulduğu zaman etraf ve çevrelerin tereddüdünden bahsetmeyeceğim. Fakat, o hükûmeti teşkil eden kimselerin dahi bana "Hükûmet teşekkül etti. Fakat devlet ve hükûmeti idare için nereden para alacağız?" dediklerini hatırlarım. Verdiğim cevap pek sade olmuştur: ..."

(Nutuk., s. 103-104)

1. Mustafa Kemal'in memleket ve milleti düştüğü felâketten çıkarabileceği inancı kaynağını nereden almaktadır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

2. Mustafa Kemal'in verdiği mücadelede kendisine güvenmeyen ve başaracağından şüphe edenler kimler olmuştur?

.....

.....

.....

.....

3. Mustafa Kemal'e Ankara'da ilk millî hükûmet kurulduğu zaman etrafındakiler ve o hükûmeti teşkil eden kimselerin dahi "Hükûmet teşekkül etti. Fakat devlet ve hükûmeti idare için nereden para alacağız?" dediklerinde nasıl bir cevap vermiştir? Yazınız

.....

.....

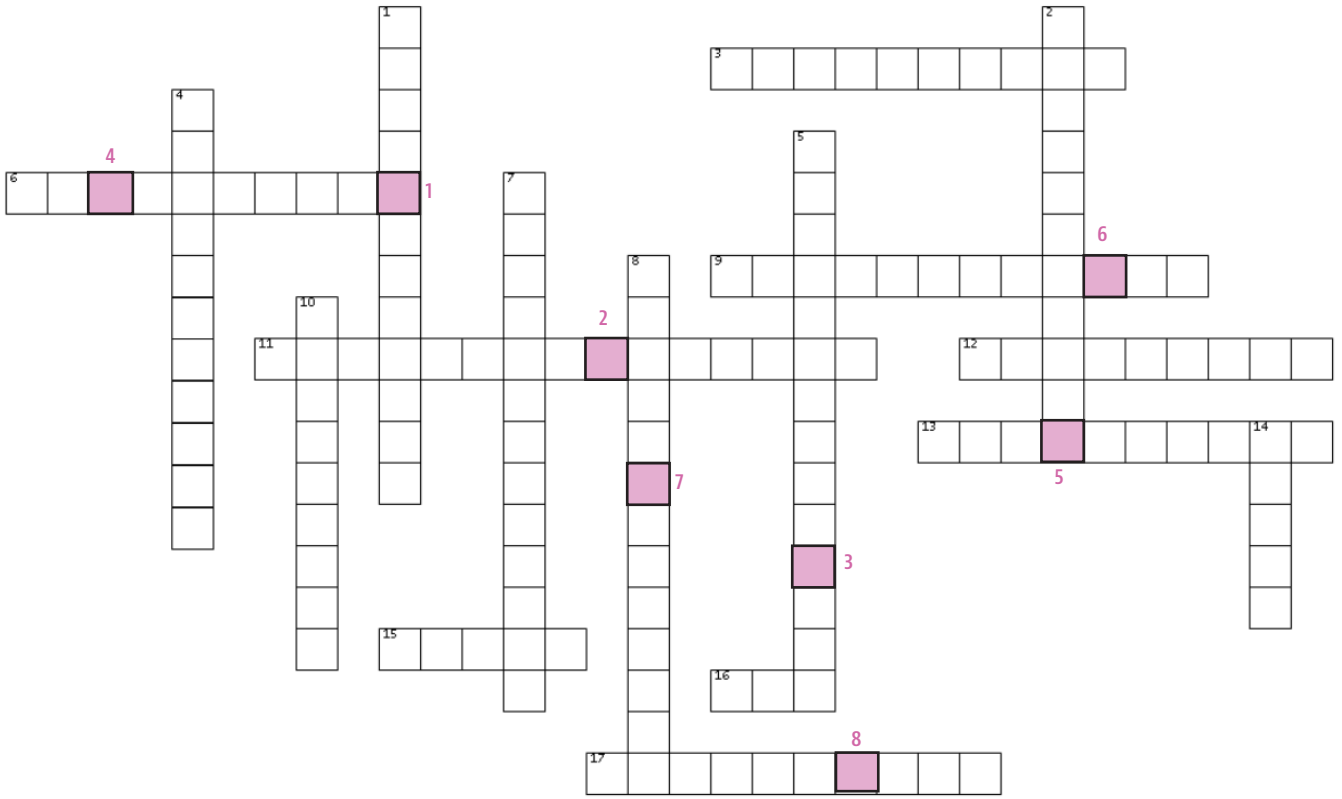
.....

.....

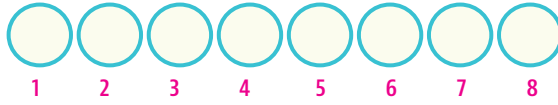

Aşağıda yer alan bulmaca etkinliğini yaparak anahtar kelimeyi bulunuz.

ANAHTAR KELİME

SOLDAN SAĞA

YUKARIDAN AŞAĞI

3. Mustafa Kemal'in vatan sevgisi konusunda etkilendiği Osmanlı aydını.
6. 1916 yılında İngiltere ve Fransa arasında imzalanan ve Osmanlı Devleti'ne ait Orta Doğu topraklarını kendi aralarında paylaştıkları antlaşma.
9. I. Dünya Savaşı'nda İngiltere ile anlaşarak Osmanlı Devleti'ne karşı savaş açan Mekke Emiri.
11. Mustafa Kemal'in 1906'da Şam'da birkaç arkadaşı ile birlikte kurduğu cemiyetin adı.
12. Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı gemi.
13. İnebolu'dan Kastamonu'ya kağınyla cephaneye taşırken soğuktan donarak şehit olan kadın kahramanımız.
15. Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı çıktığı sırada ateşemiliter olarak görev yaptığı şehir.
16. Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'ı kaybettiği antlaşma.
17. Irak Cephesi'nde Halil Paşa komutasındaki Osmanlı kuvvetlerinin İngilizlere karşı kazandığı zafer.

1. Çanakkale Deniz Zaferi'nin kazanılmasındaki üstün başarılarından dolayı "18 Mart Kahramanı" unvanını alan Osmanlı Paşası.
2. Osmanlı Devleti anayasası.
4. İzmir'i işgal eden Yunanlılara karşı ilk kurşunu atan gazeteci.
5. ABD'nin II. Dünya Savaşı öncesi uyguladığı yalnızlık politikası.
7. Sivas Kongresi'nde çıkartılması kararlaştırılan gazete.
8. 31 Mart Ayaklanması'nı bastırmak için Selanik'ten İstanbul'a gelen, Mustafa Kemal'in de kurmay başkanlığını yaptığı ordu.
10. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelen liderlerinden biri.
14. Sultan V. Mehmet Reşad'ın I. Dünya Savaşı'na girerken halife sıfatıyla tüm dünya Müslümanlarına yaptığı çağrı.

Tarih ile ilgili kelimeleri aşağıda yer alan harflerin içinden bulunuz.

P A N S L A V İ Z M S C M O B
K V N P L M R K C E P A H I A
İ O İ D O R S İ Y A R G P E N
L G S K N N C İ M Q N W V Q D
İ G H N Q X T W L İ Y Z F P I
K L A F Q O Y U I A R I A N R
Y P T U N Q G R S A Z V M K M
A M N B P İ D E E D İ L A H A
Z K A M E G A L İ İ D E A M V
G Ş S A M T A F A R A K Q I A
I J A T E L L İ M İ E N İ S P
E T H R D A M A T F E R İ T U
V U S K I L I C A D N A M Q R
K U V A Y I M İ L L İ Y E F U
N D R O B R A H L A R E N E G

PANSLAVİZM

ANZAK

BANDIRMA VAPURU

SEYİTONBAŞI

HALİDE EDİP

HASAN TAHSİN

HAMİDİYE KAHRAMANI

MONDROS MÜTAREKESİ

NUSRET

DAMAT FERİT

GENERAL HARBORD

MEGALİ İDEA

PONTUS

KİLİKYA

CEMİYETİ AKVAM

MANDACILIK

KUVAYI MİLLİYE

KARA FATMA

MAVRİMİRA

SİNEİ MİLLET

EŞLEŞTİRME

1. E
2. G
3. B
4. A
5. I
6. F
7. C
8. D
9. Ç
10. H

BOŞLUK DOLDURMA

1 - Sırbistan	11 - Musul
2 - Suriye - Filistin	12 - General Harbord
3 - Fahrettin Paşa	13 - Teali İslam
4 - Cumalı	14 - Wilson
5 - Selanik	Prensipleri Cemiyeti
6 - İngiltere	15 - Anafartalar
7 - II. Abdülhamit/	Kahramanı
Mehmet Reşat	16 - Rauf Orbay
8 - Kazım Karabekir	17 - Triyanon
9 - Erzurum	18 - Halil Paşa
10 - Londra	19 - Mahmut
Antlaşması	Şevket Paşa
	20 - Romanya

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. E
2. D
3. A
4. E
5. C
6. A
7. B
8. E

AÇIK UÇLU

1. Türk Milletine duyduğu güvenden almaktadır. Bunu verilen metindeki " *Türk milleti kendi hayat ve kurtuluşuna yönelmiş olduğuna kanaat edeceği teşebbüsleri başarabilecek bir kudrete maliktir. Bu teşebbüsün ciddiyetine kanaati halinde onun gerektirdiği kadar servet kaynağını, işe girenlerin emrine hazır hale koyar.* ifadeleri net bir şekilde açıklamaktadır.
2. Mustafa Kemal'in Ankara'da, mukaddes topraklarımızı her taraftan sarmış ve fiilen işgal etmiş düşman ordularını, bu mukaddes topraklardan atmak imkânından bahsettiğim zaman bana, en şuurlu, ileri görüşlü oldukları iddia olunan kimseler, bütün bu teşebbüslerin paraya bağlı olduğundan bahsediyor ve "Ne kadar paran vardır?" veya "Nereden, nasıl para bulabilirsin?" gibi sualler soruyorlardı." ifadesi ile güvensizlik taşıyan kitlenin "en şuurlu, ileri görüşlü oldukları iddia olunan kimseler," olduğu söylenebilir.
3. Çalışmalarınız, devleti, milleti kurtarmaya yönelmişse ve bu çalışma hedefiniz büyük Türk milletince belli olunca su-aliniz tekrar etmeyecektir. Türk milleti, kendisi için, kendi geleceği ve kurtuluşu için çalışan müteşebbisleri, heyetleri güçlükler karşısında bırakmayacak kadar yüksek vatanseverlik ve yüksek şeref hisleriyle donanmıştır" diyerek cevap vermiştir.

BİL-BUL-ÇÖZ

1- Cevat Çobanlı	10- Talat Paşa
2- Kanuni Esasi	11- Vatan Ve Hürriyet
3- Namık Kemal	12- Agamemnon
4- Hasan Tahsin	13- Şerife Bacı
5- Monroe Doktrini	14- Cihat
6- Sykespicot	15- Sofya
7- İradei Milliye	16- Uşi
8- Hareket Ordusu	17- Kutül Amare
9- Şerif Hüseyin	

Anahtar Kelime: **TÜRKİYEM**

KELİME AVI

P A N S L A V İ Z M S C M O B
K V N R L M R K C E P A H I A
I O I D O R S I Y A R G P E N
L G S K N N C İ M Q N W V Q D
I G H N Q X T W L I Y Z F P I
K L A F Q O Y U I A R I A N R
Y P T U N Q G R S A Z V M K M
A M N B P İ D E E D İ L A H A
Z K A M E G A L İ İ D E A M V
G S S A M T A F A R A K Q I A
I J A T E L L İ M İ E N İ S P
E T H R D A M A T F E R İ T U
V U S K I L I C A D N A M Q R
K U V A Y I M İ L L İ Y E F U
N D R O B R A H L A R E N E G

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>